

727.

TRAKTAT KONCYLJACYJNO - ARBITRAŻOWY

między Polską a Wielkim Księstwem Luksemburskiem, podpisany w Luksemburgu dnia 29 października 1928 r.

Przekład.

W IMIENIU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ,
MY, IGNACY MOŚCICKI,
PREZYDENT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ.

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wie-
dziec należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego dziewiątego października
tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego roku, został
podpisany w Luksemburgu Traktat koncyljacyjno-
arbitrażowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Pol-
skiej a Rządem Wielkiego Księstwa Luksemburskie-
go, o następującem brzmieniu dosłownem:

TRAKTAT

koncyljacyjno-arbitrażowy między Polską a Wiel-
kiem Księstwem Luksemburskiem.
PREZYDENT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

i
JEJ KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKA KSIĘŻNA
LUKSEMBURSKA,

ożywieni pragnieniem rozwinięcia przyjaznych
stosunków, łączących obydwa ich kraje,

będąc przekonani w równym stopniu o ko-
nieczności zapewnienia we wszystkich wypadkach
załatwiania w drodze pokojowej sporów, które mo-
gą powstać między ich Państwami,

postanowili zawrzeć Traktat koncyljacyjno-
arbitrażowy i mianowali w tym celu swymi pełno-
mocnikami, a mianowicie:

Prezydent Rzeczypospolitej
Polskiej:

P. Juliana MAKOWSKIEGO, Doktora Praw, Na-
czelnika Wydziału Traktatowego w Minister-
stwie Spraw Zagranicznych,

P. Anatola MÜHLSTEINA, Radcę Legacyjnego,
Chargé d'Affaires Polski w Luksemburgu,

Jej Królewska Wysokość Wielka
Księżna Luksemburska:

P. Józefa BECH, Ministra Stanu, Prezesa Rządu
Wielko-książęcego,

KTÓRZY, po zakomunikowaniu sobie swych
pełnomocnictw, uznanych za dobre i w należytej
formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł 1.

Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują
się wzajemnie do regulowania we wszystkich wy-
pawkach w drodze pokojowej i zgodnie ze sposobami
przewidzianymi w niniejszym Traktacie, wszel-
kich sporów i zatargów jakiejkolwiek bądź natury,
które powstałyby po zawarciu niniejszego Traktatu
między Polską a Luksemburgiemi a nie mogłyby być

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,
NOUS, IGNACY MOŚCICKI,
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux qui ces Présentes Lettres verront,
Salut:

Un Traité de Conciliation et d'Arbitrage entre
le Gouvernement de la République de Pologne et le
Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg
ayant été signé à Luxembourg le vingt neuf octobre
mil neuf cent vingt huit, Traité, dont la teneur suit:

TRAITÉ

de conciliation et d'arbitrage entre la Pologne et le
Grand-Duché de Luxembourg.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE
POLOGNE

et
SON ALTESSE ROYALE LA GRANDE-DUCHESSE
DE LUXEMBOURG

animés du désir de développer les relations
amicales qui unissent leurs deux pays,

également convaincus de la nécessité d'assurer
dans tous les cas par les voies pacifiques le règlement
des différends qui peuvent surgir entre leurs États,

ont résolu de conclure un traité de conciliation
et d'arbitrage et ont nommé à cet effet pour leurs
plénipotentiaires, savoir:

Le Président de la République
de Pologne:

M. Julien de MAKOWSKI, docteur en droit, chef de
la section des traités au Ministère des Affaires
Étrangères,

M. Anatole MÜHLSTEIN, Conseiller de Légation,
Chargé d'Affaires de Pologne à Luxembourg,

Son Altesse Royale la Grande-
Duchesse de Luxembourg:

M. Joseph BECH, Ministre d'État, Président du Gou-
vernement grand-ducal,

LESQUELS, après s'être communiqué leurs
pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont
convenus des dispositions suivantes:

Article premier.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent
réciproquement à régler, dans tous les cas, par voie
pacifique et d'après les méthodes prévus par le présent
traité, tous les litiges et conflits de quelque nature
qu'ils soient, qui viendraient à s'élever après la con-
clusion du présent traité entre la Pologne et le Lu-
xembourg et qui n'auraient pu être résolus par les

rozstrzygnięte zwykłymi sposobami dyplomatycznymi we właściwym czasie.

Artykuł 2.

Spory, dla których rozstrzygnięcia jest lub będzie przewidziana specjalna procedura przez inne konwencje obowiązujące między Wysokimi Umawiającymi się Stronami, będą załatwiane zgodnie z postanowieniami tych konwencji.

Artykuł 3.

Przed wszelkiem postępowaniem arbitrażowym lub przed wszelkiem postępowaniem w Stałym Trybunale Sprawiedliwości Międzynarodowej, spór zostanie, na prośbę jednej ze Stron, poddany w celu koncyliacji Stałej Międzynarodowej Komisji, zwanej Stałą Komisją Koncyliacyjną, utworzoną zgodnie z niniejszym Traktatem.

Artykuł 4.

O ile chodzi o spór, którego przedmiot, według ustawodawstwa wewnętrznego jednej ze Stron, podlega kompetencji Sądów krajowych tej Strony, spór ten zostanie poddany postępowaniu, przewidzianemu przez niniejszy Traktat tylko po uprawnieniu się wyroku wydanego we właściwych terminach przez właściwą krajową władzę sądową.

Artykuł 5.

1. W ciągu 6-ciu miesięcy, które nastąpią po wymianie ratyfikacji niniejszego Traktatu, Strony Umawiające się utworzą Stałą Komisję Koncyliacyjną, złożoną z 5-ciu członków.

2. Każda Strona wyznaczy dwóch członków: jednego z pośród swych własnych obywateli, drugiego z pomiędzy obywateli państwa trzeciego. Ten ostatni nie powinien mieć ani swego miejsca zamieszkania na terytorjum Strony, która go wyznaczyła, ani pozostawać w jej służbie.

3. Obydwie Strony wyznaczają, za wspólną zgodą, na okres trzech lat, Przewodniczącego Komisji z pomiędzy obywateli państwa trzeciego. W braku porozumienia między Stronami, nominacją Przewodniczącego nastąpi zgodnie z art. 45 Konwencji Haskiej z dn. 18 X. 1907 r. o załatwianiu sporów międzynarodowych.

Artykuł 6.

1. Komisarze mianowani są na trzy lata; mandat ich może być odnawiany. Pełnią oni swe funkcje dopóki nie zostaną zastąpieni, w każdym zaś razie, aż do ukończenia prac będących w biegu w chwili wygaśnięcia ich mandatu.

2. W razie śmierci lub dymisji jednego z członków Komisji Koncyliacyjnej, należy postarać się w ciągu 3-ch następnych miesięcy o zastąpienie go, a w każdym razie z chwilą, gdy spór przedłożony zostanie Komisji.

3. W razie, gdyby jeden z członków Komisji Koncyliacyjnej nie mógł chwilowo wziąć udziału w pracach Komisji z powodu choroby, lub wszelkiej innej okoliczności, Strona, która go mianowała, wyznaczy zastępcę, który będzie urzędował aż do zakończenia będącego w biegu postępowania, o ile tylko Strony nie postanowią inaczej.

procédés diplomatiques ordinaires dans un délai raisonnable.

Article 2.

Les contestations pour la solution desquelles une procédure spéciale est ou sera prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Hautes Parties Contractantes seront réglées conformément aux dispositions de ces conventions.

Article 3.

Avant toute procédure arbitrale ou avant toute procédure devant la Cour permanente de justice internationale, le différend sera, à la demande de l'une des Parties, soumis à fin de conciliation à une Commission Internationale Permanente, dite Commission Permanente de Conciliation, constituée conformément au présent traité.

Article 4.

S'il s'agit d'une contestation dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Parties, relève de la compétence des tribunaux nationaux de celle-ci, le différend ne sera soumis à la procédure prévue par le présent traité qu'après jugement passé en force de chose jugée et rendu dans des délais raisonnables par l'autorité judiciaire nationale compétente.

Article 5.

1. Dans les six mois qui suivront l'échange des ratifications du présent traité, les Parties Contractantes institueront une Commission permanente de Conciliation composée de cinq membres.

2. Chaque Partie designera deux membres: l'un parmi ses propres nationaux, l'autre parmi les ressortissants d'un Etat tiers. Ce dernier ne doit ni avoir son domicile sur le territoire de la Partie qui l'a nommé, ni se trouver à son service.

3. Les deux Parties désigneront pour la durée de trois ans, d'un commun accord, le Président de la Commission parmi les ressortissants d'un Etat tiers. A défaut d'entente entre les Parties, il sera procédé à la nomination du Président conformément à l'article 45 de la Convention de La Haye pour le règlement des conflits internationaux du 18 octobre 1907.

Article 6.

1. Les commissaires sont nommés pour trois ans; leur mandat est renouvelable. Ils resteront en fonctions jusqu'à leur remplacement, et, dans tous les cas, jusqu'à l'achèvement de leurs travaux en cours au moment de l'expiration de leur mandat.

2. En cas de décès ou de retraite de l'un des membres de la Commission de Conciliation, il devra être pourvu à son remplacement si possible dans les trois mois qui suivront, et en tout cas aussitôt qu'un différend aura été soumis à la commission.

3. Au cas où l'un des membres de la Commission de Conciliation serait momentanément empêché de prendre part aux travaux de la Commission par suite de maladie ou de toute autre circonstance, la Partie qui l'a nommé designera un suppléant qui siégera jusqu'à l'achèvement de la procédure en cours à moins que les Parties n'en disposent autrement.

Artykuł 7.

1. Sprawy wnosić się będzie do Stałej Komisji Koncyljacyjnej w drodze podania skierowanego do Przewodniczącego przez obydwie Strony działające za wspólną zgodą, lub w braku takowej, przez jedną bądź też przez drugą ze Stron.

2. Podanie winno zawierać, poza sumarycznym przedstawianiem przedmiotu sporu, wezwanie Komisji do podjęcia wszelkich zarządzeń, mogących doprowadzić do pojednania.

3. Jeżeli podanie pochodzi od jednej tylko ze Stron, zostanie ono przez tę ostatnią podane niezwłocznie do wiadomości Stronie przeciwnej.

Artykuł 8.

1. W terminie 15-tu dni od daty w której spór został wniesiony do Stałej Komisji Koncyljacyjnej, każda ze Stron będzie mogła, dla zbadania tego sporu, zastąpić swego Komisarza przez osobę posiadającą specjalną kompetencję w danej sprawie.

2. Strona, która skorzystała z tego prawa, natychmiast powiadomi o tem Stronę drugą; ta ostatnia będzie miała w tym wypadku możność postąpić w ten sam sposób w terminie 15-to dniowym od daty otrzymania tego zawiadomienia.

Artykuł 9.

1. Stała Komisja Koncyljacyjna będzie miała za zadanie wyjaśnić kwestje sporne, zgromadzić w tym celu wszystkie pożyteczne informacje w drodze badania lub inaczej i usiłować pojednać Strony. Po zbadaniu sprawy, Komisja poda Stronom warunki porozumienia, które będzie się jej wydawało właściwe.

2. Komisja złoży sprawozdanie, podające warunki tego porozumienia, w ciągu 6-ciu miesięcy, licząc od dnia w którym spór został do niej wniesiony, o ile Strony Umawiające się nie zdecydują za wspólną zgodą przedłużyć ten termin.

3. Egzemplarz sprawozdania doręczony będzie każdej ze Stron.

4. Komisja ustali okres czasu, w ciągu którego Strony mają się wypowiedzieć co do tych propozycji.

5. Okres ten nie przekroczy wszakże 3-ch miesięcy.

Artykuł 10.

W braku specjalnego postanowienia przeciwnego, Stała Komisja Koncyljacyjna sama ustali swoją procedurę, która, w każdym razie, winna być kontrydiktoryjna. O ile chodzi o badania, Komisja zastosuje się, o ile nie postanowi jednogłośnie inaczej, do postanowień Tytułu III (O Międzynarodowych Komisjach badań) Konwencji Haskiej z dn. 18 października 1907 r. o załatwianiu pokojowem sporów międzynarodowych.

Artykuł 11.

Stała Komisja Koncyljacyjna zbierać się będzie, w braku przeciwnego porozumienia między Stronami, w miejscu wyznaczonem przez jej Przewodniczącego; miejsce to winno być wybrane poza terytorjami obu Stron.

Article 7.

1. La Commission permanente de Conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président par les deux Parties agissant d'un commun accord ou, à défaut, par l'une ou l'autre des Parties.

2. La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

3. Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci sans délai à la Partie adverse.

Article 8.

1. Dans un délai de quinze jours à partir de la date où la Commission permanente de Conciliation aura été saisie de la contestation chacune des Parties pourra, pour l'examen de cette contestation, remplacer son Commissaire par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

2. La Partie qui userait de ce droit en fera immédiatement la notification à l'autre Partie; celle-ci, aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de quinze jours à partir de la date où la notification lui sera parvenue.

Article 9.

1. La Commission permanente de Conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles par voie d'enquête ou autrement et de s'efforcer de concilier les Parties. Après examen de l'affaire, elle exposera aux Parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtra convenable.

2. La Commission présentera le rapport établissant les termes de cet arrangement dans les six mois à compter du jour où elle aura été saisie d'un différend, à moins que les Parties Contractantes ne décident, d'un commun accord, de proroger ce délai.

3. Un exemplaire du rapport sera remis à chacune des Parties.

4. La Commission fixera le délai dans lequel les Parties auront à se prononcer à l'égard de ces propositions.

5. Ce délai n'excédera pas toutefois la durée de trois mois.

Article 10.

A moins de stipulation spéciale contraire, la Commission permanente de Conciliation réglera elle-même sa procédure qui, dans tous les cas, devra être contradictoire. En matière d'enquêtes, la Commission, si elle n'en décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du Titre III (Des Commissions internationales d'enquête) de la convention de la Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Article 11.

La Commission permanente de Conciliation se réunira, sauf accord contraire, entre les Parties, au lieu désigné par son Président, ce lieu devra être choisi en dehors des territoires des deux Parties.

Artykuł 12.

Prace Stałej Komisji Koncyljacyjnej będą się toczyły publicznie jedynie na mocy powziętej przez Komisję decyzji za zgodą Stron.

Artykuł 13.

1. Strony będą reprezentowane w Stałej Komisji Koncyljacyjnej przez agentów, których zadaniem będzie pośredniczyć między niemi a Komisją. Strony będą mogły, oprócz tego, korzystać z pomocy doradców i rzeczoznawców mianowanych przez nie w tym celu i żądać przesłuchania wszystkich osób, których zeznanie wydaje się im pożyteczne.

2. Komisja będzie miała, ze swej strony, możliwość żądania wyjaśnień ustnych od agentów i rzeczoznawców obydwóch Stron oraz od wszystkich osób, których stawienie się, za zgodą ich Rządu, Komisja uznałaby za pożyteczne.

Artykuł 14.

O ile Traktat niniejszy inaczej nie stanowi, decyzje Komisji Koncyljacyjnej zapadają większością głosów; każdy członek rozporządzać będzie jednym głosem.

Komisja będzie mogła powziąć ważnie decyzję tylko w obecności wszystkich jej członków.

Artykuł 15.

Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują się ułatwiać, na żądanie Komisji prace Stałej Komisji Koncyljacyjnej, a w szczególności dostarczać jej w możliwie najszerszym zakresie wszelkich pożytecznych dokumentów i informacji oraz użyć środków, któremi one rozporządzają, aby dać im możliwość dokonania na swem terytorjum i zgodnie z ich ustawodawstwem wezwań i przesłuchań świadków lub rzeczoznawców oraz wizyj lokalnych.

Artykuł 16.

Podczas trwania prac Stałej Komisji Koncyljacyjnej, każdy z Komisarzy otrzyma wynagrodzenie, którego wysokość będzie określona za wspólną zgodą przez Wysokie Strony Umawiające się, z czego połowę poniesie każda Strona.

Koszty wynikłe z działalności Komisji będą również dzielone do połowy.

Artykuł 17.

1. Jeżeli jedna ze Stron nie przyjmie propozycji Stałej Komisji Koncyljacyjnej lub nie wypowie się w terminie ustalonym w jej sprawozdaniu, spór będzie wniesiony za wspólną zgodą, w drodze kompromisu bądź do Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej na warunkach i według procedury przewidzianej w Statucie Trybunału, bądź też, jeżeli zażąda tego jedna ze Stron, do Sądu Rozjemczego na warunkach i według procedury przewidzianej przez Konwencję Haską z dn. 18 października 1907 r. o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych.

2. Strony Umawiające się ułożą dla każdego poszczególnego wypadku specjalny kompromis, określający wyraźnie przedmiot sporu, szczególne kompetencje, mogące być przyznane Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej lub Stałemu

Article 12.

Les travaux de la Commission permanente de Conciliation ne sont publics qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des Parties.

Article 13.

1. Les Parties seront représentées auprès de la Commission permanente de Conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaire entre elles et la Commission. Elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraît utile.

2. La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts et experts des deux Parties ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaitre avec l'assentiment de leur Gouvernement.

Article 14.

Sauf disposition contraire du présent Traité, les décisions de la Commission de Conciliation seront prises à la majorité des voix; chaque membre disposera d'une voix. La Commission ne pourra prendre de décision valable que si tous les membres sont présents.

Article 15.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à faciliter, sur la demande de la Commission, les travaux de la Commission permanente de Conciliation et, en particulier, à lui fournir dans la plus large mesure possible tous documents et informations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour leur permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition des témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

Article 16.

Pendant la durée des travaux de la Commission permanente de Conciliation, chacun des commissaires recevra une indemnité dont le montant sera arrêté, d'un commun accord, entre les Hautes Parties Contractantes qui en supporteront chacune une part égale. Les frais auxquels donnerait lieu le fonctionnement de la Commission seront également partagés par moitié.

Article 17.

1. Si l'une des Parties n'accepte pas les propositions de la Commission permanente de Conciliation ou ne se prononce pas dans le délai fixé par son rapport, le différend sera soumis d'un commun accord par voie de compromis, soit à la Cour permanente de Justice Internationale dans les conditions et suivant la procédure prévue par son statut, soit, si l'une des Parties le demande, à un Tribunal arbitral, dans les conditions et suivant la procédure prévue par la convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

2. Les Parties Contractantes établiront, dans chaque cas particulier un compromis spécial déterminant nettement l'objet du différend, les compétences particulières qui pourraient être dévolues à la Cour permanente de Justice internationale ou à la Cour

Sądowi Rozjemczemu oraz wszystkie inne warunki umówione pomiędzy nimi.

3. Jeżeli kompromis nie dojdzie do skutku w ciągu 3-ch miesięcy, licząc od dnia, w którym do jednej ze Stron wpłynęło żądanie postępowania sądowego lub arbitrażu, kompromis ten będzie ułożony ostatecznie przez specjalną komisję utworzoną w tym celu przez Strony w sposób następujący:

4. Każda Strona zamianuje dwóch członków, z których tylko jeden będzie mógł być jej obywatelem. Członkowie ci wspólnie obiorą pątego członka, który pełnić będzie funkcje Przewodniczącego.

5. Jeżeli z jakichkolwiek bądź powodów jedna lub kilka z tych nominacji nie nastąpi, Prezydent Związku Szwajcarskiego będzie proszony o dokonanie niezbędnego mianowania.

Artykuł 18.

W wypadku gdy według opinii Trybunału lub Sądu Rozjemczego, spór nie jest natury prawnej, Strony zgadzają się, aby był on rozstrzygany *ex aequo et bono*.

Artykuł 19.

Jeżeli Trybunał lub Sąd Rozjemczy orzeknie, że decyzja pewnej instancji sądowej lub wszelkiej innej władzy podległej jednej ze Stron Umawiających się pozostaje całkowicie lub częściowo w sprzeczności z prawem narodów i jeżeli wewnętrzne prawo tej Strony nie pozwałoby lub pozwałoby tylko w niedostatecznej mierze na uchylenie w drodze administracyjnej skutków decyzji o której mowa, to Strona poszkodowana otrzyma zadośćuczynienie innego rodzaju.

Artykuł 20.

1. Orzeczenie Sądu Rozjemczego winno być wykonane z dobrą wiarą przez Strony.

2. Trudności, któreby wynikły przy interpretowaniu tego orzeczenia, będą rozstrzygnięte przez Trybunał lub Sąd, który je wydał. Każda ze Stron będzie miała prawo w tym celu zwrócić się do Trybunału lub Sądu w drodze zwykłego podania.

Artykuł 21.

We wszystkich wypadkach zwłaszcza, jeżeli sprawa co do której Strony się poróżniły, wynika z czynów już dokonanych lub dokonanie których ma nastąpić, Komisja Konkyljacyjna bądź też, jeżeli ta ostatnia nie była powiadomiona, Sąd Rozjemczy lub Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej orzekający zgodnie z art. 41-ym jego statutu, wskażą, jeżeli zajdzie potrzeba i w możliwie najkrótszym terminie, jakie zarządzenia prowizoryczne winny być powzięte, każda zaś z Wysokich Umawiających się Stron zobowiązuje się do tych zarządzeń się stosować, powstrzymać się od wszelkich zarządzeń mogących się odbić szkodliwie na wykonaniu decyzji lub na porozumieniach zaproponowanych przez Komisję Konkyljacyjną i wogóle nie podejmować żadnego czynu jakiegokolwiek bądź rodzaju, mogącego spotęgować lub rozszerzyć spór.

Artykuł 22.

Jeżeli, w chwili wygaśnięcia niniejszego Traktatu, byłoby w biegu jakie bądź postępowanie, wszczęte na podstawie tego Traktatu, przed Stałą Komisją Konkyljacyjną, w Sądzie Rozjemczym lub w Stałym Trybunale Sprawiedliwości Międzynarodowej,

permanente d'Arbitrage, ainsi que toutes autres conditions arrêtées entre elles.

3. Si le compromis n'est pas arrêté dans les trois mois à compter du jour où l'une des Parties aura été saisie d'une demande de règlement judiciaire ou d'arbitrage, ce compromis sera arrêté d'une façon définitive par une Commission spéciale formée dans ce but par les Parties de la manière suivante.

4. Chaque Partie nommera deux membres, dont un seulement pourra être son ressortissant. Ces membres en choisiront ensemble un cinquième qui remplira les fonctions de Président.

5. Si pour des raisons quelconques une ou plusieurs de ces nominations n'a pas lieu, le Président de la Confédération Suisse sera prié de procéder à la désignation nécessaire.

Article 18.

Dans le cas où, de l'avis de la Cour ou de Tribunal arbitral, le litige ne serait pas d'ordre judiciaire, les Parties conviennent qu'il sera tranché *ex aequo et bono*.

Article 19.

Si la Cour ou le Tribunal arbitral établissaient qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité relevant de l'une des Parties Contractantes se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit des gens, et si le droit interne de cette Partie ne permettrait pas ou ne permettrait qu'imparfaitement d'effacer par voie administrative les conséquences de la décision dont il s'agit, il serait accordé à la Partie lésée une satisfaction d'un autre ordre.

Article 20.

1. La sentence arbitrale sera exécutée de bonne foi par les Parties.

2. Les difficultés auxquelles son interprétation pourrait donner lieu seront tranchées par la Cour ou le Tribunal qui l'aura rendue. Chacune des Parties aura le droit de saisir à cette fin la Cour et le Tribunal par voie de simple requête.

Article 21.

Dans tous les cas et notamment si la question au sujet de laquelle les Parties sont divisées résulte d'actes déjà effectués ou sur le point de l'être, la Commission de Conciliation ou, si celle-ci ne s'en trouvait plus saisie, le Tribunal arbitral ou la Cour permanente de Justice internationale statuant conformément à l'article 41 de son statut, indiqueront, s'il y a lieu et dans le plus bref délai possible, quelles mesures provisoires doivent être prises, chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à s'y conformer, à s'abstenir de toute mesure susceptible d'avoir une répercussion préjudiciable à l'exécution de la décision ou aux arrangements proposés par la Commission de Conciliation, et en général à ne procéder à aucun acte, de quelque nature qu'il soit, susceptible d'aggraver ou d'étendre le différend.

Article 22.

Si, lors de l'expiration du présent traité, une procédure quelconque en vertu de ce traité se trouvait pendante devant la Commission permanente de Conciliation, devant un Tribunal d'arbitrage ou devant la Cour permanente de Justice Internationale,

dowej, postępowanie to będzie prowadzone aż do jego zakończenia.

Artykuł 23.

Traktat niniejszy będzie podany do wiadomości Lidze Narodów w celu zarejestrowania go zgodnie z art. 18 Paktu.

Artykuł 24.

1. Traktat niniejszy będzie ratyfikowany. Dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Luksemburgu.

2. Wejdzie on w życie na 30-ty dzień po wymianie ratyfikacyj.

Traktat trwać będzie lat trzy licząc od daty wejścia jego w życie.

Jeżeli nie będzie on wypowiedziany na sześć miesięcy przed upływem tego terminu, będzie uważany za wznowiony na okres 3-ich lat i t. d.

NA DOWÓD CZEGO wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszy Traktat.

Sporządzono w Luksemburgu w dwóch egzemplarzach, dn. 29 października 1928.

(—) *Dr. J. Makowski*

(—) *Joseph Bech*

(—) *A. Mühlstein*

Zaznajomiwszy się z powyższym Traktatem, uznaliśmy go i uznajemy za słuszny, zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień, oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzonej pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dn. 23 grudnia 1929 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) *Świtalski*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *August Zaleski*

L. S.

cette procédure serait poursuivie jusqu'à son achèvement.

Article 23.

Le présent traité sera communiqué pour enregistrement à la Société des Nations conformément à l'article 18 du Pacte.

Article 24.

1. Le présent traité sera ratifié. Les ratifications en seront échangées à Luxembourg.

2. Il entrera en vigueur le trentième jour après l'échange des ratifications. Il aura une durée de trois ans à compter de son entrée en vigueur. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce délai, il sera considéré comme renouvelé pour une période de trois années et ainsi de suite.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent traité.

Fait à Luxembourg, en double exemplaire, le vingt neuf octobre 1928.

(—) *Dr. J. Makowski*

(—) *Joseph Bech*

(—) *A. Mühlstein*

Après avoir vu et examiné le Traité susmentionné, Nous l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions, qui y sont contenues; déclarons qu'il est accepté, ratifié et confirmé et promettons qu'il sera inviolablement observé.

En foi de Quoi, Nous avons donné les présentes, revêtues du Sceau de la République.

A Varsovie, le 23 decembre 1929.

(—) *I. Mościcki*

Par le Président de la République
Le Président du Conseil des Ministres:

(—) *Świtalski*

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) *August Zaleski*

L. S.